

Notitie Verkenningstudie Zierendeweg

Van: E.G. Wienk
Datum: 21 december 2020
Referentie: Verkenningstudie Zierendeweg
Onderwerp: Oplegnotitie

Figuur 1: Zierendeweg en projectscope verkenning

Aanleiding

De Zierendeweg tussen Zwammerdam en Nieuwkoop is een circa 3,5 kilometer lange smalle weg. De weg is niet alleen een verbinding tussen Zwammerdam en Nieuwkoop maar ook verder naar Bodegraven en de A12 en naar de N231 richting Uithoorn. Voor fietsers is het de enige verbinding tussen Zwammerdam en Nieuwkoop zonder ver om te hoeven rijden. Tevens is het een belangrijke recreatieve route en onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk¹.

Door het vele autoverkeer op de smalle weg is het onveiligheidsgevoel groot onder fietsers en is het niet prettig (comfort) fietsen. Voor motorvoertuigen zijn er passeerplaatsen maar motorvoertuigen en fietsers passeren elkaar ook vaak op de smalle weggedeelten. In de afgelopen jaren zijn er meerdere ongevallen geregistreerd. De Zierendeweg staat dan ook in de top 10 van knelpunten van de fietsersbond Alphen aan den Rijn².

In opdracht van de Gemeente Alphen aan den Rijn heeft Iv-Infra onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de verkeersveiligheid op de Zierendeweg te verbeteren. Het hoofddoel van dit onderzoek betrof;

- Het verkennen van de mogelijkheden van een vrijliggend fietspad langs de Zierendeweg en nagaan welke liggingen en oplossingen hiervoor mogelijk zijn.
- Nagaan welke andere mogelijkheden er zijn om de verkeersveiligheid en het comfort voor de fietsers op de Zierendeweg flink te verbeteren

Gebiedsbeschrijving

In het gebied zijn onmiskenbaar hoge cultuurhistorische- en natuurwaarden aanwezig. Vanaf de hoger gelegen Zierendeweg is er een fraai zicht op de unieke openheid van de polders rondom Aarlanderveen aan de ene zijde en de Nieuwkoopse plassen aan de andere zijde. Het is dan ook niet vreemd dat dit veel recreanten trekt per boot, te voet en te fiets. Daartegenover staat dat de Zierendeweg een (auto)verkeersfunctie heeft in met name de ontsluiting van Nieuwkoop richting de A12, en in mindere mate doorgaand verkeer, dat hiermee de provinciale route N231-N207 vermijdt. Voor fietsers is het de enige directe verbinding tussen Zwammerdam en Nieuwkoop. Ook het agrarische karakter van het gebied zorgt voor hieraan gebonden transporten.

¹ <https://fietsroutenetwerk.nl/routeplanner>

² <https://www.fietsersbondalphenaanandenrijn.nl/knelpunten/>

De huidige inrichting van de Zierendeweg is echter niet geschikt om al het verkeer op een verkeersveilige wijze te faciliteren. Bovendien heeft het gemotoriseerde verkeer impact op de omgeving, waarbij ook veel slachtoffers vallen onder kleine dieren. Daarnaast speelt de complexe bodemgesteldheid en het watersysteem een belangrijke rol bij de keuze voor een voorkeursoplossing. Planologisch gezien bieden de regels ruimte voor de inpassing van een fietspad, zij het in harmonie met ondergrond en omgeving.

Oplossingsrichtingen

Bij de start van het onderzoek heeft een ontwerpessie plaatsgevonden met de gemeente Nieuwkoop, de gemeente Bodegraven Reeuwijk, het Hoogheemraadschap van Rijnland en de Stichting Landschapsfonds. Tijdens deze ontwerpessie zijn een aantal oplossingsrichtingen op hoofdlijnen opgesteld;

Figuur 2: Oplossingsrichtingen vrijliggend fietspad

- Basisalternatief: Verbeteren verkeersveiligheid en comfort fietsers op de Zierendeweg Zelf.
- Alternatief West (Blauw): Vrijliggend fietspad aan de westzijde van de Zierendeweg. Bij Zwammerdam gaat het fietspad ten noorden van de Zierendeweg achter de bebouwing langs.
- Alternatief West Plus (Groen): Een vrijliggend fietspad meer westelijk gelegen. In dit tracé wordt de landschappelijke structuur zoveel mogelijk gevolgd. De exacte ligging van het fietspad moet nader worden bepaald.
- Alternatief Oost (Paars): Een vrijliggend fietspad ten oosten van de Zierendeweg, aan de overzijde van de Ziendevaart.
- Combinatie-alternatief (Combinatie Blauw Noordzijde en Paars Zuidzijde): Vrijliggend fietspad aan de westzijde van de bestaande Zierendeweg. Bij Zwammerdam gaat het fietspad over de Ziendevaart en loopt deze ten zuiden van de Ziendevaart, net zoals bij Alternatief Oost.

Overleg grondeigenaren en aanwonenden

Het merendeel van de grondeigenaren (waaronder Natuurmonumenten) en een groot deel van de direct aanwonenden zijn persoonlijk gesproken. In deze gesprekken is gevraagd naar de mening ten aanzien van de huidige situatie en oplossingsrichtingen. Via publicatie op websites van de belangenverenigingen van Aarlanderveen en Zwammerdam zijn reacties binnengekomen. Dit vanuit de belangenverenigingen en vijf bewoners uit de omgeving.

Wat valt op? Draagvlak voor een verbetering ten opzichte van de huidige situatie is alom aanwezig. Het merendeel van de betrokkenen onderkent de problematiek op het gebied van verkeersveiligheid en overlast. Van de groep grondeigenaren en aanwonenden scoren Alternatief West en het Basisalternatief het meest positief. Alternatieven Oost en het Combinatie-alternatief scoren net wat minder. Alternatief West Plus scoort het minst positief, al zijn de verschillen klein. Worden ook de binnengekomen reacties van de belangenverenigingen en bewoners meegenomen, dan is te zien dat de meeste reacties zich hard maken voor maatregelen op de Zierendeweg zelf (Basisalternatief). Zij staan minder positief tegenover een vrijliggende fietspad.

Twee varianten voor een vrijliggend fietspad

Op basis van de gesprekken is besloten een tweetal varianten voor een vrijliggend fietspad verder uit te werken: Alternatief West en Alternatief West Plus.

In Variant West vervalt de ligging achter de bedrijven en woningen tussen Zierendeweg 1 en 6 vanwege onvoldoende draagvlak. Daarvoor in de plaats wordt gekeken naar een ligging aan de voorzijde. Hierbij wordt gekeken naar een koppeling en samenwerking met het dijkverbeteringsproject van het Hoogheemraadschap dat zich hier afspeelt³. Ook vervalt de vrijliggende route tussen het Zuideinde te Aarlanderveen en te Nieuwkoop in dit stadium

Variant West Plus uitgewerkt tussen de Lindenhovenstraat en het Zuideinde te Aarlanderveen. De oorspronkelijke doortrekking tot het Zuideinde te Nieuwkoop vervalt in dit stadium. Een aansluiting op de Zierendeweg kan via de bestaande verbindingen; de Achtermiddenweg en het Zuideinde. Dit leidt dan ook tot twee opties binnen deze variant: Variant West Plus, Optie 1 en Variant West Plus, Optie 2. Deze varianten worden hieronder getoond.

Alternatief Oost ten zuiden van de kruising met de Zierendevaart en het Combinatie-Alternatief vervallen. Het kruisen van de Zierendevaart middels een beweegbare of hoge brug wordt niet realistisch geacht. Het noordelijke deel is meegenomen als onderdeel van West Variant Plus, Optie 1.

Figuur 3: Variant West

Figuur 4: Variant West Plus 1

Figuur 5: Variant West Plus 2

De varianten zijn vergeleken op basis van kosten, draagvlak en hun invloed op de archeologische en cultuurhistorische waarden, water- en bodemsituatie, natuurwaarden, verkeerssituatie en recreatie en toerisme. Op basis van deze gebiedsbrede beschouwing scoort Variant West op nagenoeg alle thema's beter dan Variant West Plus. De geraamde kosten van Variant West Plus vallen hoger uit. Door de ligging van Variant West langs de Zierendeweg is de impact op cultuurhistorische (landschappelijke) en ecologische waarden minder dan de Variant West Plus opties, welke de open polders gedeeltelijk doorkruisen. Variant West Plus kan ook op minder draagvlak rekenen, met daarmee een hogere risico op moeizame planologische procedures.

³ <https://www.rijnland.net/werk-in-uitvoering/dijken-en-kades/kortsteekterweg-ziendeweg-in-alphen-aan-den-rijn>

Recreatief gezien heeft een route langs de Zierendeweg de hoogste waarde; zicht op de polders aan de ene zijde en de plassen aan de andere zijde. Bij de andere varianten worden objecten als de Schans Altaelaat, sluis en recreatieboerderij TaarTenTuin niet langer aangedaan. Ten slotte scoort Variant West beter op het gebied van comfort en verkeersveiligheid. De route is begrijpelijker, prettiger te berijden en sociaal veiliger. De West Plus varianten hebben meer zorgpunten als het gaat om de uitwerking van conflictsituaties. Bovendien kunnen deze varianten niet voorkomen dat er sprake blijft van gemengd gebruik op de gehele Zierendeweg. Variant West geniet dan ook de voorkeur.

Maatregelen op de Zierendeweg zelf

De veiligheid en het comfort voor de fietsers kan op verschillende wijzen worden verbeterd. In het algemeen is een vrijliggend fietspad verkeersveiliger dan een gemengde rijbaan voor alle verkeer. Een reconstructie van de bestaande Zierendeweg kan echter ook zorgen voor een verbetering van de verkeersveiligheid en comfort voor de fietsers. Daarnaast zijn maatregelen op de Zierendeweg mogelijk financieel aantrekkelijker en hebben minder, of juist een positieve, impact op de directe omgeving. Er zijn drie opties:

1. Prioriteit aan de fietser geven en de snelheid van het gemotoriseerd verkeer verlagen.
2. Volledig afsluiten van de weg voor doorgaand autoverkeer (en een gedeelte van de weg inrichten als fietspad).
3. Afsluiten voor autoverkeer tijdens spitsmomenten, of ernstig vertragingen.

Figuur 6: Voorbeeld 'Fietsstraat' buitengebied.

Figuur 7: Voorbeeldverbod afsluiten voor doorgaand verkeer.

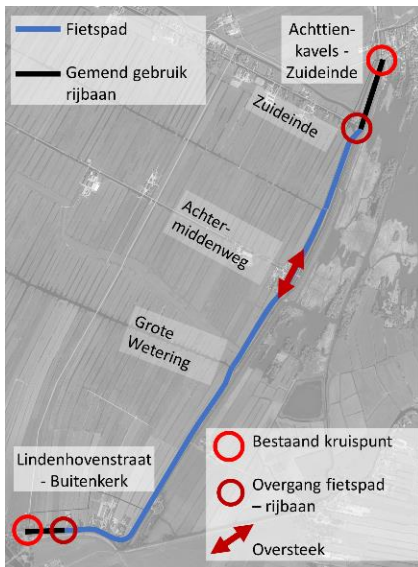

Figuur 8: Voorbeeld: Afgesloten tijdens spits d.m.v. bebording.

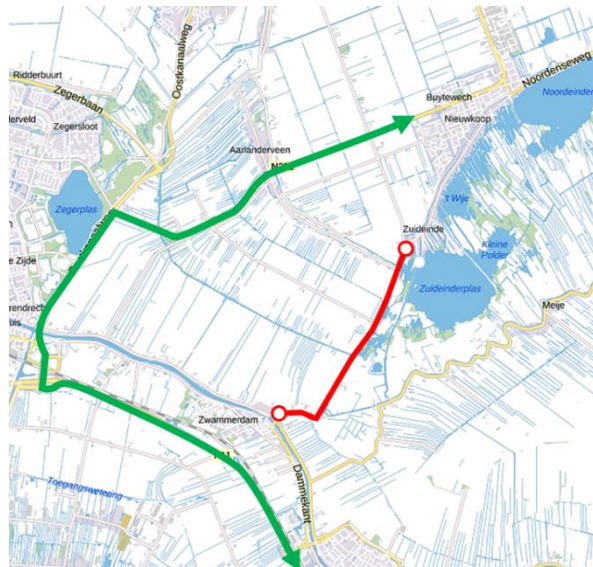
Onder optie 1 zijn rode fietssuggestiestroken of een fietsstraat niet inpasbaar gezien de breedte van de weg, verhouding fietsers / motorvoertuigen en status van de fietsroute. Extra drempels leveren hinder op voor landbouwverkeer. Deze variant valt af. Optie 3 is mogelijk middels bebording, fysieke afsluiting of een verkeerslicht. De Zierendeweg is dan tijdens de spits alleen te berijden voor bestemmingsverkeer. Of verkeer wordt dusdanig vertraagd dat men eerder kiest voor de route via de N231 en N207. Hoewel dit een verlichting geeft tijdens de spits is dit geen oplossing voor de rest van de dag en in het weekend. Ook deze variant valt af.

Resteert optie 2. Het afsluiten van de Zierendeweg tussen de Achtermiddenweg en de Zierendeweg 12. Hierdoor wordt doorgaand autoverkeer gedwongen gebruik te maken van de route via de N231 en N207. Landbouwverkeer behoudt wel haar doorgang in verband met het gedeeltelijke verbod op de N231. Naast een verbetering van de verkeersveiligheid zal dit ook enorm bijdragen aan de leefomgeving van flora en fauna.

Conclusie en aanbevelingen

Figuur 9: Vrijliggend fietspad

Figuur 10: Afsluiting doorgaand verkeer

Op basis van deze verkenning geniet Variant West de voorkeur als ligging voor een vrijliggend fietspad. Het deel tussen het Zuideinde in Aarlanderveen en het Zuideinde in Nieuwkoop is vooralsnog niet vrijliggend. Dit zou nader verkend kunnen worden. De totale kosten voor dit vrijliggend fietspad zijn geraamd op circa 3,7 miljoen euro. Met het vrijliggende fietspad wordt fietsers een verkeersveilige en comfortabele route geboden. Ondanks de benodigde zorgvuldige inpassing qua cultuurhistorisch, landschap en flora en fauna wordt het fietspad kansrijk geacht. Alle problematiek omtrent omgevingshinder, de impact op fauna en verkeersveiligheid verdwijnt echter niet. Het gemotoriseerd verkeer blijft aanwezig en er bestaat een kans dat dit toeneemt door toekomstige ontwikkelingen.

De enige maatregel op de Zierendeweg zelf welke een aanzienlijke verbetering vormt voor de verkeersveiligheid van fietsers is het afsluiten voor doorgaande motorvoertuigen. Hierdoor wordt doorgaand gemotoriseerd verkeer gedwongen gebruik te maken van de route via de N231 en N207. Landbouwverkeer behoudt wel haar doorgang. Dit geeft ruimte aan fietsverkeer op de Zierendeweg en maakt het geloofwaardig om als aanvullende maatregel de Zierendeweg als fietsstraat in te richten.

Naast een verbetering van de verkeersveiligheid zal dit ook enorm bijdragen aan het verminderen van dierlijke slachtoffers. Met deze maatregel krijgt de Zierendeweg uitsluitend een lokale verkeersfunctie en is de benadering vanuit fietser én natuur. De investeringssom is geraamd op circa 0,2 miljoen euro (exclusief maatregelen als gevolg van de ingreep elders). Wanneer ook een fietsstraat wordt gerealiseerd komt de totale investeringssom op 0,95 miljoen euro.

Het afsluiten voor doorgaand verkeer heeft wel een grote impact op het verkeer en weggenstelsel in en rondom Nieuwkoop, Aarlanderveen en Zwammerdam. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet bekend. Dit is een afweging welke deze verkenning overstijgt. De inzichten zijn er en er is nog aanvullend (verkeer)onderzoek nodig, maar de betrokken overheden zullen gezamenlijk een koers moeten kiezen. Welke kant wil men op met polders rondom Aarlanderveen en Nieuwkoop?